

Toets nieuw Ad- programma Zorg & Technologie Fontys Hogescholen

16 augustus 2016

Inhoud

1	Samenvattend advies	3
2	Werkwijze panel	5
3	Beschrijving van het programma	6
3.1	Algemeen	6
3.2	Profiel instelling	6
3.3	Profiel Ad-programma	6
4	Ad-programmabeoordeling	7
4.1	Beoogde eindkwalificaties	8
4.2	Onderwijsleeromgeving	10
4.3	Toetsing	13
4.4	Afstudeergarantie en financiële voorzieningen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4.5	Algemene conclusie over de kwaliteit van het Ad-programma	14
4.6	Aanbevelingen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
5	Overzicht oordelen	16
	Bijlage 1: Samenstelling panel	17
	Bijlage 2: Programma locatiebezoek	18
	Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten	20
	Bijlage 4: Lijst met afkortingen	21

1 Samenvattend advies

Fontys Hogescholen heeft bij de NVAO een aanvraag Toets Nieuw Associate-degreeprogramma ingediend voor het Ad-programma Zorg en Technologie. Dit beoogde programma zal onderdeel uitmaken van de geaccrediteerde hbo-bachelor Opleiding tot Verpleegkundige. Het Ad-programma is gezamenlijk met Zuyd Hogeschool ontwikkeld. Beide hogescholen gaan het programma zelfstandig aanbieden, waarbij ontwikkelaars en docenten bij elkaar worden ingezet.

Het doel van het Ad-programma Zorg & Technologie is het opleiden van medewerkers die een brugfunctie vervullen tussen enerzijds diegenen die zorgtechnologie ontwikkelen en anderzijds diegenen die de zorgtechnologie (willen) gaan gebruiken. Als beoogde eindkwalificaties hanteert het Ad-programma een set van zeven competenties. Deze competenties zijn volgens het panel inhoudelijk relevant. In de beschrijving van de competenties is het duidelijk dat de hulpvraag van de cliënt centraal staat en dat de technologie een hulpmiddel is dat wordt ingezet op verzoek van cliënten, zorgverleners of hulpinstanties. Wel vindt het panel dat enkele onderdelen in de competenties naar een te hoog niveau verwijzen.

Het Ad-programma Zorg en Technologie is een hbo-programma met een studieduur van twee jaar (120 EC) van veertig lesweken, met veertig studiebelastingen per week. Het onderwijs wordt in een duaal traject aangeboden. De twee jaren van het Ad-programma bestaan elk uit vier blokken van gemiddeld tien weken. Er zijn vier theoretische blokken, drie 'transferblokken' en een afsluitend blok. Het Ad-programma kent vier hoofdthema's: gezondheidszorg, techniek (inclusief veiligheid), communicatie en welzijn. In de vier theoretische blokken is aandacht voor alle vier thema's, in wisselende omvang. Het panel is positief over de indeling volgens de vier hoofdthema's. Het panel heeft echter onvoldoende zicht gekregen op de verhouding tussen verschillende elementen van het Ad-programma zoals de blokken, de modules, de vier hoofdthema's, de opdrachten, de ondersteunende vakken en de leerlijnen. De transferblokken waren tijdens het visitatiebezoek nog nauwelijks uitgewerkt. Het panel heeft dan ook nog niet kunnen beoordelen hoe in het programma de transfer van het geleerde naar de praktijk van de student wordt geoptimaliseerd.

Het panel heeft een enthousiast en kundig ontwikkelteam aangetroffen. Tegelijkertijd is uit de gesprekken duidelijk geworden dat het docententeam zich nog moet gaan vormen. Het aandeel docenten uit het techniekdomein is beperkt en de samenwerking tussen het docententeam, gastdocenten en het werkveld in het curriculum zal nog nader moeten worden uitgewerkt.

De wens van de opleiding is om het werkveld structureel te betrekken bij de invulling van het programma. Het panel heeft vernomen van leden van het werkveld dat ze daartoe bereid zijn. De inbreng van het werkveld is volgens het panel echter nog onvoldoende vastgelegd in procedures of nadere afspraken voor de langere termijn. Ook een uitwerking van de tripartiete overeenkomst voor dit Ad-programma is nodig, zodat de concrete invulling van de samenwerking tussen de student, het programma en de werkplek van de student gestalte krijgt.

Het systeem van toetsing van het Ad-programma is gebaseerd op de uitgangspunten van het toetsbeleid van de Bachelor Verpleegkunde. Het panel waardeert de keuze van de opleiding voor concrete, aan de praktijk gekoppelde toetsvormen. Uit de gesprekken maakt het panel op dat de toetsing zorgvuldig tot stand komt en goed aansluit op de didactische uitgangspunten van het programma. Tegelijkertijd constateert het panel dat het systeem van toetsing voor het (eerste jaar van het) Ad-programma op dit moment nog niet volledig op orde is. De instelling en de opleiding beschikken over verschillende organisatorische mechanismes die waarborgen dat er voor het Ad-programma een adequaat systeem van toetsing en toetsvormen zal ontstaan.

Het panel heeft een Ad-programma aangetroffen met goede intenties, een breed draagvlak en enthousiast personeel. De goede intenties zijn echter nog niet gematerialiseerd. Het panel ziet tijdens het locatiebezoek in juni 2016 al een duidelijke progressie ten opzichte van het beeld dat spreekt uit de aanvraag van januari 2016, maar de opleiding dient duidelijker weer te geven hoe met het onderwijsprogramma de eindkwalificaties behaald worden. De opleiding zal de komende maanden aan diverse elementen van de programmaonderdelen nog nadere invulling moeten geven. Het panel heeft daartoe twee voorwaarden geformuleerd, te weten:

- De programmaonderdelen van het eerste studiejaar voldoen aan alle kwaliteitseisen van het kader en de relatie tussen eindkwalificaties, programmaonderdelen en de toetsing is helder.
- De opleiding heeft de samenwerking met het werkveld rond de invulling en uitvoering van het programma structureel verankerd in de vorm van:
 - een ingestelde, representatieve werkveldcommissie die de sectoren Zorg, Welzijn en Techniek vertegenwoordigt;
 - een sterke kwaliteitsborging van het praktijkdeel van het curriculum in de blokken Community of Practice.

Het panel komt tot een eindoordeel voldoende onder voorwaarden ten aanzien van de kwaliteit van het nieuwe Ad-programma Zorg & Technologie van Fontys Hogescholen Hogeschool en adviseert de NVAO om overeenkomstig te besluiten.

Den Haag, 16 augustus 2016

Namens het panel ter beoordeling van de beperkte Toets nieuw Ad-programma Zorg & Technologie van Fontys Hogescholen,

drs. Mieke Hollander-Pasma
(voorzitter)

drs. Linda van der Grijspaarde
(secretaris)

2 Werkwijze panel

De NVAO heeft een panel vastgesteld met volgende samenstelling:

Voorzitter:

- drs. Mieke Hollander-Pasma, zelfstandig zorg en welzijn ondernemer van Zorg4effect/
Tevens bestuurslid van de beroepsvereniging Verpleegkundigen en Verzorgenden
Nederland;

Leden:

- Drs. Geert van den Brink, director of Radboud Health Academy of Radboud University
Medical Center, verbonden aan het Radboud UMC en Hogeschool van Arnhem en
Nijmegen als coördinator Masteropleiding Physician Assistant ;
- Dr. ir. Linda Wauben, Lector Technische Innovatie in de Zorg, Hogeschool Rotterdam
- Student-lid: Roel Remij, student bacheloropleiding Allied Medical Care, Arnhem-
Nijmegen, University of Applied Sciences.

Het panel werd bijgestaan door drs. Henri Ponds, beleidsmedewerker NVAO,
procescoördinator en drs. Linda van der Grijspaarde, secretaris (gecertificeerd).

Bij de toetsing heeft het panel het Beoordelingskader voor de beperkte Toets nieuwe Ad-
programma van de NVAO (Stcrt. 2014, nr 9832) in acht genomen.

Het panel heeft zich aan de hand van de door de instelling verstrekte documenten op de
beoordeling voorbereid. Op 13 juni 2016 is het panel bij elkaar geweest. Tijdens deze
bijeenkomst zijn de eerste bevindingen van het panel besproken en nadere vragen
geformuleerd voor de aanvrager. Op 14 juni 2016 heeft het panel een locatiebezoek
afgelegd. Tijdens dit bezoek is het panel in verschillende gespreksrondes van nadere
informatie voorzien en zijn de vraagpunten aan de orde gesteld en in discussie gebracht.
Het programma van het locatiebezoek is toegevoegd in bijlage 2. Na afloop van de
gesprekken heeft het panel het geheel van bevindingen en overwegingen onderling
besproken en vertaald naar voorlopige conclusies. Aan het eind van het bezoek heeft de
panelvoorzitter die conclusies mondeling teruggekoppeld naar de instelling. Op basis van de
bevindingen, overwegingen en conclusies heeft de secretaris een conceptadvies opgesteld
dat aan de panelleden is voorgelegd. Vervolgens heeft het panel dit concept van
commentaar voorzien, waarna het conceptrapport is vastgesteld door de voorzitter. Het
adviesrapport is op 18 juli 2016 aan de instelling voorgelegd ter controle op feitelijke
onjuistheden. De instelling heeft op 21 juli 2016 gereageerd op het adviesrapport. Dit heeft
geleid tot een enkele aanpassing, waarna het definitieve rapport is vastgesteld door de
voorzitter. Het panel heeft dit advies in volledige onafhankelijkheid opgesteld en op 16
augustus 2016 aan de NVAO aangeboden.

3 Beschrijving van het programma

3.1 Algemeen

Instelling:	Fontys Hogescholen
Ad-programma:	Zorg & Technologie
Variant:	Duaal
Locatie:	Eindhoven
Studieomvang (EC):	120 EC
CROHO-onderdeel:	Gezondheidszorg
Graad:	AD

3.2 Profiel instelling

Fontys is één van de grootste hoger onderwijsinstellingen van Nederland met meer dan 4.300 medewerkers en ruim 44.000 studenten. Fontys biedt onderwijs aan in bijna alle sectoren. Er zijn 28 instituten met ongeveer 85 bacheloropleidingen in de varianten voltijd, deeltijd, duaal en in-service. Daarnaast biedt Fontys 40 hbo-masteropleidingen en 6 Associate-degreeprogramma's aan. Ook heeft Fontys een gevarieerd aanbod aan cursussen en trainingen die vooral in Zuid-Nederland gegeven worden. Naast onderwijs legt Fontys zich met 39 lectoraten toe op onderzoek, kennisinnovatie en contractactiviteiten.

3.3 Profiel Ad-programma

Fontys Hogescholen en Zuyd Hogeschool hebben gezamenlijk het Ad-programma Zorg & Technologie ontwikkeld. Beide hogescholen beogen het Ad-programma zelfstandig te gaan aanbieden. Het doel van het Ad-programma Zorg & Technologie is het opleiden van medewerkers die een brugfunctie vervullen tussen enerzijds diegenen die zorgtechnologie ontwikkelen en anderzijds diegenen die de zorgtechnologie (willen) gaan gebruiken. Om dit doel te bereiken hebben de hogescholen in samenwerking met het werkveld, kenniscentra en ROC's een onderwijsprogramma ontwikkeld waarin problemen in de praktijk het uitgangspunt voor het leren vormen. Er is in communities of practice een wisselwerking met de praktijk. De fysieke afstand tussen beroepspraktijk en onderwijsinstelling wordt overbrugd door de toepassing van blended learning.

Bij Fontys valt het programma onder de Hogeschool Mens en Gezondheid en wordt ondergebracht bij de onderwijsmanager die tevens verantwoordelijk is voor de hbo-bachelor Opleiding tot Verpleegkundige.

Het Ad-programma Zorg & Technologie betreft een nieuw programma dat nog niet in Nederland bestaat.

4 Ad-programmabeoordeling

Van toepassing is het Kader voor de beperkte Toets nieuw Ad-programma van de NVAO (Stcrt. 2014, nr 9832). Dit kader wordt gebruikt als de instelling beschikt over een positief oordeel over de instellingstoets kwaliteitszorg. De beoordeling komt tot stand op basis van een discussie met 'peers' over de inhoud en kwaliteit van Het Ad-programma en is gericht op drie vragen:

1. Wat beoogt de opleiding?
2. Hoe wil de opleiding dit realiseren?
3. Hoe wil de opleiding dit toetsen?

Deze drie vragen zijn vertaald in drie standaarden. Over de standaarden geeft het visitatiepanel een gemotiveerd oordeel op een tweepuntsschaal: onvoldoende of voldoende. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van het Ad-programma als geheel.

Bij de beoordeling worden de volgende definities gehanteerd. Deze definities hebben zowel betrekking op de scores van de standaarden als op de scores van het Ad-programma als geheel.

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een Ad-programma binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

Het Ad-programma voldoet niet aan de basiskwaliteit.

Voldoende onder voorwaarden

Het Ad-programma voldoet nog niet aan de basiskwaliteit, maar het wordt in staat geacht om binnen één jaar aan de gestelde voorwaarden te voldoen.

Voldoende

Het Ad-programma voldoet aan de basiskwaliteit

4.1 Beoogde eindkwalificaties

4.1.1 Standaard 1

De beoogde eindkwalificaties van het Ad-programma zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

De kernkwaliteit van de afgestudeerde is dat hij oplossingsgericht kan denken en handelen bij problemen in de zorg in relatie tot technologie. Hij kan succesvol bijdragen aan innovatieve oplossingen door met anderen analyses te maken van omstandigheden waarbij combinaties van zorg en technologie nodig zijn. Hij weet de juiste vragen te stellen en weet bij wie hij de juiste antwoorden kan krijgen. De focus van het Ad-programma ligt op de verbinding tussen zorg en technologie.

De ontwikkeling van het Ad-programma hangt samen met de ontwikkeling van de nieuwe bachelor Verpleegkunde. In beide programma's zullen meer competenties worden gerelateerd aan de inzet van technologie binnen de zorg. Een belangrijk verschil tussen het Ad-programma en de bachelor Verpleegkunde is dat de Ad-er gespecialiseerd is in het ondersteunen van de zorgverlener en de zorgvrager bij het maken van een gefundeerde keuze voor de inzet van technologie in de zorg en bedrijven te ondersteunen in het ontwikkelen van zorgtechnologische oplossingen. Zijn kennis omtrent technologie zal groter zijn dan die van de afgestudeerde van de bacheloropleiding, terwijl de afgestudeerde bachelor meer thuis is in het verpleegkundig handelen en het doen van onderzoek.

De curricula van het Ad-programma en de bacheloropleiding zijn op elkaar afgestemd: de studenten die het Ad-programma met goed gevolg hebben afgesloten, kunnen doorstromen in het derde leerjaar van de bachelor Verpleegkunde, indien nodig na een schakelprogramma van 30 EC.

Het Ad-programma zal instromers vanuit het gezondheidszorgonderwijs en professionals uit de gezondheidszorg kennen, evenals instromers vanuit het technisch onderwijs en technische professionals. De eerste groep zal zich meer moeten bekwamen op technische competenties. De tweede groep zal zich meer op zorgcompetenties moeten bekwamen. Deze uitgangspunten zijn in samenwerking met het werkveld verder doorontwikkeld naar een op de CanMeds gebaseerde en aan de Dublin descriptors gerelateerde competenties die de eindkwalificaties voor het Ad-programma vormen. Het Ad-programma onderscheidt de volgende zeven competentiegebieden:

1. Vakinhoudelijk handelen, de zorgtechnoloog in zijn dagelijkse werkzaamheden
2. Communicatie, zorgen voor goede interpersoonlijke contacten en communicatie tussen team, cliënten, partners en anderen
3. Samenwerking. Zorgen voor afstemming van werk met collega's en anderen en bijdragen aan een goed functioneren van team en organisatie of instelling.
4. Kennis en wetenschap. Zorgen voor de eigen kennisontwikkeling en de overdracht daarvan naar anderen.
5. Maatschappelijk handelen. In het belang van patiënten en cliënten een relatie onderhouden met familie, hulpverleners, artsen, bedrijven en instellingen.
6. Organisatie. Zorgen voor een overzichtelijke, ordelijke en taakgerichte sfeer en structuur van de (zorg)omgeving.

7. Professionaliteit en kwaliteit. Zorgen voor de eigen professionele ontwikkeling en de professionele kwaliteit van de beroepsuitoefening.

Overwegingen

Als beoogde eindkwalificaties hanteert het Ad-programma een set van zeven competenties. Deze competenties zijn volgens het panel inhoudelijk relevant. In de beschrijving van de competenties is het duidelijk dat de hulpvraag van de cliënt centraal staat en dat de technologie een hulpmiddel is dat wordt ingezet op verzoek van cliënten, zorgverleners of hulpinstanties. Wel vindt het panel dat enkele onderdelen in de competenties naar een te hoog niveau verwijzen. Begrippen als 'implementeren' en 'verantwoordelijkheid nemen voor' passen niet bij het beroepsbeeld van een adviseur op Ad-niveau (niveau 5). Het verschil met de eindkwalificaties die horen bij respectievelijk de mbo-4- en de bacheloropleiding zou beter geduid moeten worden. Een aanbeveling van het panel is dan ook om de competenties op onderdelen te herformuleren zodat deze beter aansluiten bij het gewenste niveau. Het viel het panel overigens op dat het management, docenten en betrokkenen uit het werkveld in de gesprekken goed in staat waren om het niveau van de Ad-er te duiden.

Het panel constateert dat er met leden van het betrokken beroepenveld recent en actief inhoudelijk overleg is gevoerd over het beroepsprofiel van het Ad-programma. Het overleg heeft echter nog vooral met individuele contacten uit het werkveld plaatsgevonden. Het panel adviseert om het voornemen tot het inrichten van een werkveldadviescommissie op korte termijn prioriteit te geven en een representatieve en structurele inbreng van het werkveld te waarborgen. Daarbij is het van belang dat er helder gecommuniceerd wordt richting het werkveld dat het Ad-programma een volwaardige hbo-opleiding (niveau 5) betreft. Het panel kreeg namelijk de indruk dat enkele leden uit het werkveld het beeld hadden dat het programma meer een bijscholing betreft dan een volwaardige opleiding.

Het Ad-programma heeft als uitgangspunt voor de competenties gekozen voor CanMeds. Het panel is het eens met deze keuze, aangezien het Ad-programma onderdeel is van de bachelor Verpleegkunde. Het programma heeft daarbij volgens het panel voldoende oog gehad voor de aansluiting op competenties uit het technische domein, gezien de beoogde mogelijke doorstroom naar technische bacheloropleidingen.

Uit de documentatie en uit de verschillende gesprekken kwam nadrukkelijk naar voren dat het Ad-programma niet opleidt tot een functie of beroep, maar tot een 'rol' als zorgtechnoloog. Het panel geeft ter overweging om (op termijn) toch te zoeken naar een invulling van een passende functie. Dit draagt voor de instromende mbo-er en voor de eventueel instromende havo-er bij aan het beroepsbeeld.

Samenvattend is het panel van mening dat er weliswaar aandachtspunten zijn bij de formulering van de competenties, maar dat zij aansluiten bij de gestelde eisen en, na herformulering van enkele onderdelen, passen in het Nederlandse kwalificatieraamwerk.

Conclusie: Voldoende

4.2 Onderwijsleeromgeving

4.2.1 Standaard 2

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Bevindingen

Het Ad-programma Zorg en Technologie is een hbo-opleiding met een studieduur van twee jaar (120 EC) van veertig lesweken, met veertig studiebelastingsuren per week. Het onderwijs wordt in een duaal traject aangeboden.

Visie op onderwijs

Het Ad-programma gaat uit van een competentiegericht benadering. Kenmerken zijn het werken met beroepsrelevante competenties en met realistische en authentieke taken. De opleiding wordt beschouwd als een lerende organisatie waar studenten, docenten en werkveld met elkaar in interactie leren.

Vormgeving van het programma

De twee jaren van het Ad-programma bestaan elk uit vier blokken van gemiddeld tien weken. In ieder jaar dienen de studenten 60 EC te behalen. Er zijn vier theoretische blokken, drie 'transferblokken' en een afsluitend blok. Na iedere theoretisch blok met twee dagen school en drie dagen praktijk volgt een transferblok met één dag school en vier dagen leren in een Community of Practice. Een Community of Practice is een leeromgeving waarin opdrachtgevers, betrokken instanties, docenten en studenten samenwerken aan een project of opdracht die er voor de werkplek toe doet. Het onderwijs is erop gefocust dat studenten in de gelegenheid worden gesteld zo authentiek mogelijk te leren en dat dit leren ook rendement moet hebben voor alle partijen in de community.

Naarmate de opleiding vordert, wordt er in toenemende mate met projectonderwijs gewerkt. Dit vormt, ondersteund door 'blended learning' strategieën, de spil van het onderwijs en zorgt voor een structurele verankering in het werkveld. Studenten ontwikkelen zich in de praktijk aan de hand van concrete praktijkvragen.

Het Ad-programma gaat uit van de basisprincipes van het ZelCom-model. Het ZelCom-model is een praktisch hulpmiddel bij het vaststellen van competentieniveaus in het beroepsonderwijs. Het model beschrijft een niveau-indeling gebaseerd op de dimensies Zelfstandigheid en Complexiteit: hoe zelfstandiger iemand werkzaamheden kan uitvoeren en hoe complexer de werkzaamheden zijn, hoe hoger zijn competentieniveau. Deze principes komen overeen met het door Zuyd Hogeschool gebruikte vier componenten instructiemodel (4C/ID). Fontys heeft gekozen voor het ZelCom-model omdat dit beter aansluit bij de eigen bachelor Verpleegkunde.

Inhoud van het programma

Het Ad-programma kent vier hoofdthema's: gezondheidszorg, techniek (inclusief veiligheid), communicatie en welzijn. In de vier theoretische blokken is aandacht voor alle vier thema's, in wisselende omvang. In drie van de theoretische blokken staat een thema centraal: in blok 1 het thema gezondheidszorg, in blok 3 het thema techniek en in blok 7 het thema welzijn. In blok 5, dat in het teken staat van integratie, krijgen alle vier thema's evenveel aandacht.

Blok 8 staat ook in het teken van integratie: de studenten besteden aan alle vier de thema's aandacht in de eindopdracht.

Het Ad-programma benoemt in het informatiedossier een aantal ondersteunende vakken zoals natuurkunde, biologie en anatomie. Ook besteedt het programma aandacht aan onderzoeksvaardigheden zoals bronnen, rapportage en methodieken.

De volgende zes thema's komen in het eerste jaar aan bod: zorg op afstand, wijkgerichte zorg en ondersteuning, zorgrobotica, meten in de zorg, hulpmiddelen en ondersteunende technologie, stimuleren van een gezonde en actieve leefstijl. In het aanvraagdossier beschrijft het Ad-programma dat de instromers uit de zorg in het eerste leerjaar ter ondersteuning van de hoofdthema's een oriëntatie op technologie ontvangen (lessen Elektrotechniek, Meet- en Regeltechniek en ICT). De instromers uit technologie zouden een oriëntatie op zorg ontvangen (lessen Anatomie / Fysiologie, Pathologie en Medische Terminologie en zorgprocessen). Tijdens het visitatiebezoek is gebleken dat het niet meer de bedoeling is om aparte lessen te gaan aanbieden. De genoemde lessen worden aan beide groepen aangeboden, waarbij studenten al naar gelang hun achtergrond bepaalde onderdelen makkelijker kunnen doorlopen.

In het tweede leerjaar verdiepen de studenten zich op drie van de zes thema's. Zij maken zelf een keuze. Eén van de thema's wordt geïntegreerd in de eindopdracht.

Relatie tussen de beoogde eindkwalificaties en de inhoud van het programma

In een tabel legt het programma de relatie tussen de thema's in de blokken, de toetsen en de competenties. Hieruit blijkt dat in ieder blok aan alle competenties wordt gewerkt. Het niveau waarop aan de competentie wordt gewerkt, geeft het programma per opdracht weer. De indeling van beroepsbekwaamheid in vier lagen van Miller wordt hierbij gebruikt. De vier lagen zijn: kennisniveau (knows, laag 1), kennis gebruiken bij het oplossen van probleemtaken (knows how, laag 2), handelen in een gesimuleerde situatie (shows how, laag 3) en toepassen in een complexe praktijksituatie op de werkvloer (does, laag 4). Per blok geeft het programma de complexiteit weer. Deze gaat van laag in blok 1 via middel naar hoog in blokken 7 en 8.

Personeel

Het programma presenteert een overzicht van beoogde docenten. Hierop zijn drie docenten uit de opleiding Verpleegkunde genoemd.

In de gesprekken lichten de docenten toe dat het de bedoeling is om ook gastdocenten te werven voor het programma. Verder zal het waarschijnlijk zo zijn dat docenten van beide hogescholen in elkaars Ad-programma gaan lesgeven.

Toelating en doorstroom

Het duale programma staat open voor studenten met een zorg- of technologieachtergrond en werkervaring. Zij dienen minimaal een mbo-4 vooropleiding te hebben afgerond en te beschikken over een werkplek waarbinnen zij de opdrachten van het programma kunnen uitvoeren.

Alle studenten krijgen na het behalen van het Ad-diploma de mogelijkheid om in te stromen in het derde jaar van de Bachelor Verpleegkunde, eventueel na een schakelprogramma van maximaal 30 EC. Daarnaast wordt onderzocht op welke wijze studenten in andere

bacheloropleidingen zoals Bachelor Mens en Technologie en de Bachelor of Engineering kunnen gaan instromen.

Overwegingen

Het panel heeft een zeer enthousiast en kundig ontwikkelteam aangetroffen. Tegelijkertijd is uit de gesprekken duidelijk geworden dat het docententeam zich nog moet gaan vormen. Het aandeel docenten uit het techniekdomein is beperkt. Ook de samenwerking tussen het docententeam, gastdocenten en het werkveld in het curriculum zal nog nader moeten worden uitgewerkt.

De wens van de opleiding is om het werkveld structureel te betrekken bij de invulling van het programma. Het panel heeft vernomen van leden van het werkveld dat ze daartoe bereid zijn. De inbreng van het werkveld is volgens het panel echter nog onvoldoende vastgelegd in procedures of nadere afspraken voor de langere termijn. Ook een uitwerking van de tripartiete overeenkomst voor dit Ad-programma is nodig, zodat de concrete invulling van de samenwerking tussen de student, het programma en de werkplek van de student gestalte krijgt.

Het panel heeft onvoldoende zicht gekregen op de verhouding tussen verschillende elementen van het Ad-programma zoals de blokken, de modules, de vier hoofdthema's, de zes thema's, de opdrachten, de ondersteunende vakken, de Community of Practice en de leerlijnen. Ook is het niet helder hoe er tot de keuze voor de toedeling van de vier lagen van Miller bij de verschillende onderdelen is gekomen. Ter voorbeeld; de eerste laag 'Knows' verwijst naar de kennis die een student nodig heeft om zijn/haar toekomstige beroep uit te voeren. Volgens Miller kan het kennisniveau bijvoorbeeld getoetst worden met een schriftelijke multiple choice toets. In de overzichtstabel is echter de laag 'Knows' van de vakinhoudelijke kennis gekoppeld aan het Center of Expertise en aan de toetsvorm mondeling assessment. Het panel mist een duidelijke argumentatie bij deze keuzes.

Beide hogescholen werken gezamenlijk aan de detailuitwerking van het onderwijsprogramma. De uitwerkingen van de blokken zijn opgenomen in de digitale onderwijsleeromgeving Blackboard. Het panel heeft tijdens het visitatiebezoek inzage gekregen in de digitale omgeving en heeft zich zo een beeld kunnen vormen van de stand van zaken rond de uitwerking en van de inhoud van de verschillende onderdelen. Gebleken is dat het onderwijs van de theoretische blokken voor een groot deel ontwikkeld is voor het eerste leerjaar. Het panel heeft zich zodoende een beeld kunnen vormen van de invulling van deze blokken. Het panel is positief over de indeling volgens de vier hoofdthema's techniek, gezondheidszorg, welzijn en communicatie. De zes deelthema's sluiten hier goed op aan. Er is voldoende aandacht voor kernbegrippen uit de gezondheidszorg, bijvoorbeeld in de lessen rond pathologie en anatomie. Het panel waardeert de keuze van het programma om ook ruim aandacht aan welzijn te schenken naast gezondheidszorg. Gezien het stadium van ontwikkeling van het programma kan het panel overigens nog geen uitspraak doen over de verhouding tussen zorg, welzijn en techniek in het onderwijsprogramma.

De transferblokken waren tijdens het visitatiebezoek nog nauwelijks uitgewerkt. Het panel heeft dan ook nog niet kunnen beoordelen hoe in het programma de transfer van het geleerde naar de praktijk van de student wordt geoptimaliseerd in de Community of Practice. Ook miste het panel een concrete uitwerking van de begeleiding en beoordeling

op de werkplek vanuit het programma en vanuit de werkomgeving. Het panel raadt aan de uitwerking van deze transferblokken samen met het werkveld ter hand te nemen.

Het programma overweegt een bindend studieadvies in te stellen van 55 EC of 60 EC. Dit is overeenkomstig de bacheloropleiding waar het Ad-programma onderdeel van is. Een dergelijk studieadvies dient volgens het panel gepaard te gaan met een duidelijke visie op de studeerbaarheid van het onderwijsprogramma. In het programma stromen doorgroeiende mbo-ers in die mogelijk moeite hebben om het studeren weer op te pakken en moeten wennen aan het niveau. Zij moeten de mogelijkheid krijgen te wennen aan het systeem en moeten kunnen struikelen, zonder dat dit direct betekent dat zij moeten stoppen. De invulling van de studiebegeleiding voor deze specifieke doelgroep dient volgens het panel nader te worden uitgewerkt.

Het programma beschrijft gebruik te maken van blended learning strategieën als onderdeel van het didactisch concept. Het panel heeft nog geen uitgewerkte visie van de invulling van deze strategieën gezien, anders dan het gebruik van Blackboard als digitale leeromgeving. Het panel beveelt de opleiding aan om nader uit te werken welke blended learning strategieën worden ingezet en hoe deze de leeromgeving versterken.

De opleiding heeft erover gesproken eventueel ook studenten aan te willen nemen zonder eigen werkplek, en deze te voorzien van een stageplek uit de contacten van de opleiding. Het panel wijst erop dat de opleiding alleen de duale variant heeft aangevraagd voor het Ad-programma en niet de deeltijdvariant. Het is dus alleen mogelijk om studenten met een eigen werkplek, via een tripartiete overeenkomst, toe te laten. Samenvattend is het panel van mening dat het programma van het nieuwe programma nog onvoldoende is uitgewerkt en dat de componenten die beschikbaar zijn, niet volledig overtuigen. Het panel is wel van oordeel dat de vastgestelde beperkingen reparabel zijn binnen een redelijke termijn en in ieder geval vóór de beoogde startdatum van het Ad-programma, in februari 2017. Volgens het panel is het nu aan de opleiding om een verdere uitwerking van het programma inzichtelijk te maken op twee manieren. Enerzijds dient de opleiding een uitwerking van het volledige eerste jaar van het programma te verstrekken, waaruit de relatie tussen eindkwalificaties, programmaonderdelen en de toetsing helder blijkt. Anderzijds dient de opleiding de samenwerking met het werkveld rond de uitvoering van het programma in te vullen en structureel te verankeren.

Conclusie: Onvoldoende

4.3 Toetsing

4.3.1 Standaard 3

Het Ad-programma beschikt over een adequaat systeem van toetsing

Bevindingen

Het systeem van toetsing van het Ad-programma is gebaseerd op de uitgangspunten van het toetsbeleid van de Bachelor Verpleegkunde. Er is een toetsnota opgesteld waarin het toetsbeleid voor het Ad-programma is beschreven.

De opleiding formuleert leerdoelen op moduleniveau op basis van de piramide van Miller. Daarnaast zijn er leeruitkomsten per module geformuleerd. Voor de beoordeling van de producten worden rubrics samengesteld. De beoordelingscriteria in de rubrics zijn afgeleid van de leeruitkomsten.

In een tabel in het aanvraagdossier presenteert het programma de toetsvormen in het eerste jaar. In de theoretische blokken wordt gewerkt met groepsopdrachten van ieder 5 EC. In het eerste blok kiest men voor een verslag, presentatie en een werkstuk. In het derde blok werken studenten onder andere aan een blog en een opdracht in motionlab. De toetsing van de transfermodules is nog niet uitgewerkt. Wel is helder dat hier getoetst zal worden met een mondeling assessment.

De studenten voeren de afstudeeropdracht en de assessments in de transferblokken individueel uit. In de theoretische blokken wordt gewerkt met groepsopdrachten. Het is de bedoeling om procesvaardigheden individueel te beoordelen. De docenten gaven in de gesprekken aan dat zij ervaring hebben met projectbeoordelingen in andere opleidingen.

Overwegingen

Het panel waardeert de keuze van de opleiding voor concrete, aan de praktijk gekoppelde toetsvormen. Uit de gesprekken maakt het panel op dat de toetsing zorgvuldig tot stand komt en goed aansluit op de didactische uitgangspunten van het programma. Tegelijkertijd constateert het panel dat het systeem van toetsing voor het (eerste jaar van het) Ad-programma op dit moment nog niet volledig op orde is. De toetsing van de theoretische modules is in hoofdlijnen gereed, waarbij de formulering van de beoordelingscriteria in de rubrics nog niet is afgerond. Ook ziet het panel nog onvoldoende uitwerking van de wijze waarop de studenten individueel worden beoordeeld op het proces bij de groepsopdrachten. Verder heeft het panel vernomen dat er nog een gesprek gaande is met de examencommissie over de toetsvormen, onder andere om een juiste mix aan toetsvormen te krijgen. De toetsing van de transferblokken is nog onvoldoende uitgewerkt. Het is nog niet helder hoe deze toetsing leerwegonafhankelijk gemaakt zal worden, uitgaande van de verschillende leerwerksituaties van de studenten. De toetsnota kan nader worden uitgewerkt op basis van de uiteindelijke invulling van de toetsing.

Naast deze verbeterpunten stelt het panel vast dat de instelling en de opleiding beschikken over verschillende organisatorische mechanismes die waarborgen dat er voor de opleiding als geheel een adequaat systeem van toetsing en toetsvormen zal ontstaan. Het panel heeft vertrouwen in de gemaakte progressie, het getoonde materiaal en de voorgestelde procedures in de toetsnota. Het panel besluit dat de regels en richtlijnen voor toetsing voldoende garantie bieden voor een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie: Voldoende

4.4 Algemene conclusie over de kwaliteit van het Ad-programma

De kwaliteit van het nieuwe Ad-programma is voldoende onder voorwaarden. De kwaliteit van het nieuwe Ad-programma is aan de maat wat betreft de standaarden 1 en 3. Het panel heeft verder een opleiding aangetroffen met goede intenties, een breed draagvlak, enthousiast personeel en voldoende capaciteit. Nog niet alle goede intenties zijn echter al gematerialiseerd. Het panel besluit dat de tijdens het locatiebezoek vastgestelde fase van

ontwikkeling van het programma nog niet genoeg houvast biedt voor een onvoorwaardelijk positief advies. Het oordeel over standaard 2 luidt nog onvoldoende. Uit de progressie die de opleiding reeds heeft gemaakt sinds de aanvraag en uit de gesprekken met de betrokkenen van beide hogescholen put het panel evenwel overtuigende argumenten die onderbouwen dat Fontys beschikt over voldoende potentieel om de vastgestelde tekortkomingen weg te nemen.

Het panel adviseert daarom de goedkeuring aan de toets nieuw Ad-programma onder voorwaarden te verlenen.

De voorwaarden die zij adviseert zijn de volgende:

- De programmaonderdelen van het eerste studiejaar voldoen aan alle kwaliteitseisen van het kader en de relatie tussen eindkwalificaties, programmaonderdelen en de toetsing is helder.
- De opleiding heeft de samenwerking met het werkveld rond de invulling en uitvoering van het programma structureel verankerd in de vorm van:
 - een ingestelde, representatieve werkveldcommissie die de sectoren Zorg, Welzijn en Techniek vertegenwoordigt;
 - een sterke kwaliteitsborging van het praktijkdeel van het curriculum in de blokken Community of Practice.

Het panel adviseert hiervoor een termijn van 6 maanden te verlenen.

5 Overzicht oordelen

Onderwerp	Standaarden	Oordeel
1 Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde eindkwalificaties van het Ad-programma zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoende
2 Onderwijsleeromgeving	2. Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	Onvoldoende
3 Toetsing	3. Het Ad-programma beschikt over een adequaat systeem van toetsing	Voldoende
Algemene conclusie		Voldoende onder voorwaarden

Bijlage 1: Samenstelling panel

drs. Mieke Hollander-Pasma (voorzitter)

Directeur Zorg4effect. Adviesbureau voor interim- en projectmanagement in zorg, welzijn en onderwijs. Mevr. Hollander is werkzaam geweest in alle velden van de gezondheidszorg m.u.v. de verstandelijk gehandicaptenzorg. De laatste acht jaar was zij directeur Zorg en Welzijn van respectievelijk ROC ASA Utrecht en ROC Midden Nederland. Zij is bestuurslid van de landelijke beroepsvereniging V&VN, lid van de Adviescommissie kwaliteit van het Zorginstituut Nederland en heeft tevens zitting in ministeriele commissies en werkgroepen. Ook heeft zij ervaring met accreditatie en aanvragen van nieuwe opleidingen via respectievelijk de NQA, NVAO en Hobeon.

drs. Geert van den Brink (panellid)

Dhr. Van den Brink heeft gezondheidswetenschappen gestudeerd aan de Universiteit Maastricht en heeft vele jaren ervaring in het gezondheidszorgonderwijs. Tot 2016 was hij directeur zorgopleidingen en directeur van de Radboud Zorgacademie, tevens is hij werkzaam binnen de Hogeschool Van Arnhem en Nijmegen als coördinator van de masteropleiding Physician Assistant. Dhr. Van den Brink is betrokken geweest bij het opzetten van nieuwe opleidingen en heeft tevens zitting in ministeriele werkgroepen inzake de wet BIG. Daarnaast is hij voorzitter van het landelijk platform voor VS en PA en voorzitter van het platform Bachelor Medische Hulpverlening. Ook heeft hij ervaring met heraccreditatie en aanvragen van nieuwe opleidingen via respectievelijk de NQA en de NVAO.

dr. ir. Linda Wauben (panellid)

Mevr. Wauben is werkzaam als Lector Technische Innovatie in de Zorg, bij Kenniscentrum Zorginnovatie van Hogeschool Rotterdam. Daarnaast is zij post-doc onderzoeker bij de faculteit 3me van de TU Delft. Bij haar functies combineert zij zorg en technologie met als doel verbetering en beleving van de zorg en patiëntveiligheid. Daarnaast is zij redactielid van Tijdschrift voor Human Factors en MT Integraal en reviewer voor verschillende nationale en internationale journals op het snijvlak van care, cure en technologie.

Roel Remy (student-lid)

De heer Remy is student aan de opleiding hbo-bachelor Medische Hulpverlening van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Hij is 3 jaar actief geweest in diverse medezeggenschapsorganen van de HAN en was daarnaast bestuurslid van Stichting Studenten Overleg Medezeggenschap, onderdeel van de Landelijke Studenten Vakbond. De heer Remy heeft ervaring in het beoordelen van opleidingen en instellingen als student-lid van panels van de NVAO.

Alle panelleden hebben een onafhankelijkheids- en onpartijdigheidsverklaring ingevuld en ondertekend.

Het panel werd bijgestaan door drs. Henri Ponds, beleidsmedewerker NVAO, procescoördinator en drs. Linda van der Grijspaarde, secretaris (gecertificeerd).

Bijlage 2: Programma locatiebezoek

Het panel heeft een bezoek gebracht aan de locatie op 14 juni 2016.

Locatie: Fontys Hogescholen, Fontysgebouw TF Ds.Th. Fliednerstraat 2 Eindhoven

Programma:

		Deelnemers
9.00-10.15	Sessie 1 management Fontys en Zuyd	- Josy van Dael MSc Opleidingsmanager bachelor Verpleegkunde, Fontys - dr. Gaby Jacobs Lector Persoonsgerichte en evidence based praktijkvoering, Fontys - dr. Karen Cox directeur Hogeschool Mens en Gezondheid, Fontys - R.L.J. (Raymond) Clement MHA, directeur faculteit Gezondheidszorg, Zuyd - drs. A.I.M.P.J. (Xandra) Gielen, Teamleider opleiding Verpleegkunde, Zuyd - prof. dr. L.P. (Luc) de Witte, Lector Technologie in de zorg, directeur expertisecentrum Innovatieve Zorg en Technologie, Hoogleraar Universiteit Maastricht, Zuyd - drs. R.A.B. (René) Claassen, projectleider AD, Senior docent/ Promovendus, Lectoraat Technologie in de zorg, Zuyd
11.00-12.00	Sessie 2 werkveld Fontys en Zuyd	- Wally van Laarhoven MSc projectleider Centrale24 - Esther Felix MSc projectleider Zorgtechnologie en Innovatie Vitalis Woonzorg Groep - dr. M.H.C. (Michel) Bleijlevens, senior-onderzoeker academische werkplaats ouderenzorg Caphri Universiteit Maastricht, projectmanager Vitalis WoonZorg Groep Maastricht - M.J.J.M. (Michel) van Zandvoort MEd, directeur MUMC+ Academie - Frank Hendriks, Manager ZorgSeniorArchipel Zorggroep
12.00-12.45	Sessie 3 docenten-ontwikkelaars Fontys	- Marc van Bakel MSc docent Fontys - Marloes van den Broek MSc docent/ontwikkelaar Fontys - Jaïke Doedens Med. docent/ontwikkelaar Fontys - Pieter van Gorkom MSc docent/ontwikkelaar/projectleider Fontys - Jotine Leijtens MSc docent Fontys - Joost Marx MEd docent/ontwikkelaar Leeuwenborgh/Fontys

14.00-14.45	Sessie 4 examencommissie Fontys	- Eva van den Brand MSc - Pam van Bruggen MSc - Harry van de Leygraaf MSc - Kristel Teunissen MSc - Peet van Winkel MSc
15.00-16.00	Sessie 5 docenten- ontwikkelaars Zuyd	- dr. M.L.H.A. (Miriam) Goes-Daniëls, Senior docent opleiding Verpleegkunde, Zuyd - M. (Marion) Möller, Docent opleiding Verpleegkunde, Zuyd - Ir R. (Ralf) Raumanns, Docent opleiding Engineering, Zuyd - Joost Marx MEd docent/ontwikkelaar Leeuwenborgh/Fontys
16.15-17.00	Sessie 6 examencommissie Zuyd	- drs. Maria Soeter, senior docent opleiding verpleegkunde, Zuyd - Colette van Neer MANP, docent opleiding verpleegkunde, Zuyd - Drs Xandra Gielen, teamleider Verpleegkunde en vanuit die hoedanigheid verantwoordelijke voor de OER
18.30	Mondelinge terugkoppeling	plenair

Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten

- Informatiedossier Associate degree Zorg & Technologie, Eindhoven, januari 2016
- Blackboardtoegang met uitwerkingen onderwijsprogramma

Bijlage 4: Lijst met afkortingen

Ad	Associate Degree
Ba	bachelor
EC	European Credits (studiepunten)
hbo	hoger beroepsonderwijs
Ma	master
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
Wo	wetenschappelijk onderwijs

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op beperkte toetsing van het nieuwe Ad-programma Zorg & Technologie van Fontys Hogescholen.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)
Parkstraat 28
Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG
T 31 70 312 23 00
E info@nvao.net
W www.nvao.net

Aanvraagnummer 004494